

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno a příjmení studenta/studentky: Bc. Martin Lukáč

Název práce: Komparativna analýza lokálneho kronikárstva v Českej republike a na Slovensku v rokoch 1989–2019

Jméno vedoucího práce: Mgr. Jaroslav Ira, Ph.D.

1. Heuristika (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

1.1 Hodnocení použité literatury a pramenů	2
1.2 Úplnost použitých zdrojů z hlediska současného stavu bádání	2

Stručné hodnocení:

Autor snesl dohromady úctyhodné množství věcné literatury české a slovenské proveniencie k tématu kronikářství (včetně řady drobných textů z regionálních sborníků, metodických článků apod.), která slouží zčásti jako pramen, zčásti jako základ pro syntézu a porovnání, ale také jak základ bibliografie, jež coby příloha přesahuje rámec použitých zdrojů, a představuje jeden z výstupů práce. Z pramenného hlediska k tomu přistupuje autorovo bádání v archivech, využití internetových zdrojů, a především vlastní praxe kronikáře a osvětového pracovníka na tomto poli (školení, setkání aj.). V tomto ohledu tedy autor měl na čem stavět. Co naopak postrádám, je obecnější literatura ke kronikářství jako socio-kulturní praxi (ačkoliv je pravda, že autor se o to podle svých slov pokusil a konstatuje absenci takové literatury, s. 21) , nebo obecnější (teoretická) literatura např. k lokální a regionální historii, utváření paměti a vztahu k minulosti, historie ve veřejném prostoru (public history), nebo třeba ze sociálně-geografické perspektivy k problematice lokální identity, vztahu k místu (place-attachment) či utváření místa (tzv. place-making) apod., resp. pokus o kontextualizaci diplomové práce v některých z těchto rámců, byť ta samotná témata v práci naznačena jsou. Práce proto místy vyznívá jako

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

velmi subjektivní soubor úvah osamělého myslitele-samouka, jenž se opírá především o vlastní zkušenost. Absentuje také alespoň základní literatura metodologické povahy (např. ke komparativní metodě, k metodice vedení rozhovorů) a totéž lze říci i ve vztahu k obecnější literatuře k československým dějinám, která prakticky chybí.

2. Řešení problému (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

2.1 Volba cíle práce odpovídá zadání	2
2.2 Cíl z hlediska metodologie oboru je zvolen relevantně	2

Stručné hodnocení:

Autor si zvolil téma velmi originální a rovině obecnější reflexe poměrně opomíjené. Oceňuji ambiciózní snahu propojit srovnávací výzkum kronikářství a jeho odborně-institucionálního zastřešení v ČR a SR s aplikovaným rozměrem, jenž se snaží zhodnotit slabiny a přednosti v obou zemích a poskytnout vodítka pro lepší praxi. Zde lze však hledat také kořeny jednoho z problémů celé práce. Podle mého názoru se kolegovi nepodařilo dostatečně jasně oddělit a odlišit jednotlivé dimenze. Výsledkem je proto žánrově nesourodý a promísený text, jenž variuje mezi analytickou studií, příručkou pro kronikáře, evaluačním spisem, učebnicí atd. Jistě není na škodu, pokud diplomová práce nabízí kromě výzkumné části také aplikovanou část směrem k praxi – naopak by to byl velmi progresivní krok zvláště na poli historiografie – avšak je třeba tyto dimenze zřetelně odlišit, byť oceňuji, že se autor pokusil svou strategii v úvodu práce vysvětlit (s. 19).

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

3. Hodnocení struktury práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

3.1 Je struktura práce logická	2
3.2 Odpovídá struktura práce metodologii a metodám deklarovaným v úvodu práce	3

Stručné hodnocení:

Struktura práce je zpočátku vcelku logická: autor postupuje od úvodního nastínění problému a pojmosloví k historickému přehledu vývoje obecního kronikářství v ČSR a ČSSR, následně rozebírá kronikářství v obou studovaných zemích od rozdělení Československa. Zde se ovšem struktura komplikuje mícháním analytické roviny s normativními částmi a návrhy, a zároveň poněkud neorganicky – trochu jako přílepek – působí kapitola o terénním výzkumu v Turci, o kterém jsem se domníval, že bude tvořit jeden ze zásadních pilířů celé práce. (Z textu plyne, že autor se z nějakého důvodu rozhodl výsledky výzkumu využít jen zčásti, což je škoda). Ve struktuře se zračí určitá nevyjasněnost, co že je vlastně těžištěm celé práce, a co je jejím cílem (Porovnání praxe v ČR a SR? Zmapování terénu? Zhodnocení soudobé praxe? Analýza rizik? Hledání optimálního modelu?). S tím se pojí další problematická stránka diplomové práce: příliš velký tematický rozptyl, resp. snaha zahrnout do diplomové práce co nejvíce aspektů (od rozsáhlého historického kontextu, přes úvahy o sociálních funkcích kronik, až po diskuse o technických detailech o vhodném formátu, papíru či vázání kronik). Bylo by bývalo lepší téma zúžit a zaměřit jen na určitý aspekt, a tomu se věnovat systematičtěji a více do hloubky. Např. kapitoly o historickém kontextu jsou z hlediska vytčeného tématu – a názvu práce – zbytečně obsáhlé, resp. zabíhají do – z hlediska tématu – nepodstatných informací, podobně např. úvodní přehled typů kronik a příbuzných žánrů, takže pak některé tyto části působí spíše jako skripta pro posluchače archivnictví.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

4. Hodnocení kvality textu práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

4.1 Analýza pramenů a literatury	3
4.2 Interpretace pramenů a literatury v jejich vzájemných souvislostech	3

Stručné hodnocení:

Práce je převážně spíše popisná, ačkoliv lze ocenit pokusy o různé dílčí typologizace, porovnání a kritické evaluace (např. analýza výhod a nevýhod různých možností uložení obecní kroniky). Postrádám ovšem snahu o výraznější interpretaci a explanaci, resp. kritický náhled na výpovědi zkoumaných aktérů (kronikářů, zástupců samospráv). Také komparace je poněkud nedotažená. Místy nechává autor hovořit prameny, resp. excesivně cituje, namísto parafrází (srov. např. nadbytečné citace o faktografických údajích v kapitole 7), a vlastních formulací či kritické interpretace citovaných výpovědí. (Srov. např. str. 34: "Napriek tomu sa plne stotožňujeme s názorom Aleša Františka Plávka..." + a následná citace, a jiná příklady poněkud nekritického přejímání definicí).

5. Kvalita zpracování (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

5.1 Stylistika a pravopis	2
5.2 Použitá terminologie	2

Stručné hodnocení:

Z formálního hlediska je třeba autorovi vytknout ne zcela dokonalý systém odkazování, zejména tam, kde se autor opírá o vlastní zkušenosti, ale třeba i v případě rozhovorů či archivního bádání na Slovensku. Čistě technická výtka pak směřuje k nestandardnímu vkládání odkazů na citované zdroje před citace či parafráze, nikoliv za ně.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

6. Celkové hodnocení v rozsahu nejméně 500 znaků:

Diplomová práce Martina Lukáče představuje originální pokus o komparativní rozbor obecního kronikářství jako institucionalizované praxe, přičemž předkládá řadu zajímavých otázek, poznatků, vhladů a dílčích paralel či kontrastů, jež kombinuje s vlastními úvahami nad lepší organizací kronikářské práce na Slovensku. Práce přitom staví na poměrně extenzivní heuristice. K jejím přínosům patří především samotná tematizace celého problému, jeho uchopení v nových souvislostech, a dále zmapování iniciativ, praxe, platforem, diskusí apod. vztahujících se ke kronikářství. Zvláště užitečný je vhlad do perspektivy samotných aktérů (kronikářů, metodiků, samosprávných pracovníků). Zároveň se však jedná o pokus s celou řadou slabých stránek, které plynou z nejasnosti cílů, hlavního tématu a žánru práce. Práce navíc trpí nedostatky technického a formálního rázu, teoreticky a metodologicky je spíše slaběji ukotvená, a na řadě míst postrádá hlubší analytický výkon. Celkově jsem proto z práce velmi rozpolcený. Na jednu stranu totiž neskrývám své sympatie k jejímu tématu, který považuji za zajímavý a společensky relevantní, a zároveň vnímám sympaticky výrazný osobní vklad a vhlad autora do této problematiky. Na druhou stranu vím, že práce se měla od počátku odvíjet jinak, v sevřenějším rámci, a v daleko užší vzájemné interakci s vedoucím práce (což bohužel komplikovala autorova vytíženost studiem několika dalších oborů, a z toho plynoucí absence na diplomových seminářích; později proces zkomplikovala epidemie covid-19, a následně již bylo náročné práci předělávat). Věřím, že v takovém případě by práce mohla být daleko lepší, co se akademické úrovně týče. Nezbyvá proto než si přát, aby autor pojal tento posudek jako užitečnou zpětnou vazbu a celý proces přípravy jako cennou zkušenost, jenž mu poslouží v další profesní či studijní dráze, neboť by byla škoda dosud získané výsledky nezhodnotit.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

7. Otázky a připomínky k obhajobě:

Jakou funkci má podle Vás místní kronika jako text, místní kronikář/ka jako aktér, a místní kronikářství jako praxe, v soudobé (postmoderní) společnosti? Jako roli výše uvedené mají ve srovnání s jinými texty, institucemi, a praxemi: např. archivem, historickou syntézou obce, lokálním historikem apod.?

Zkuste vysvětlit, proč existuje ze strany obecních kronikářů, včetně Vás, tak silný zájem na standardizaci, resp. institucionálním zastřešení, lokálně-kronikářské praxe.

Navržená známka: 2-3

Datum: 21. 1. 2021

Podpis: Jaroslav Ira